

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-04-22

Vår referens

Jan Haak

Strateg

Jan.Haak@malmö.se

VA SYD - investeringsavtal avseende avloppsreningsystemet MAXIMA STK-2024-518

Sammanfattning

Förbundsfullmäktige i VA SYD beslutade den 26 mars år 2024 att översända förslag till investeringsavtal avseende MAXIMA - en regional infrastruktursatsning med ett nytt gemensamt system för en hållbar och robust avloppsrening för kommunerna Burlöv, Lomma, Lund och Malmö för godkännande i respektive kommunfullmäktige senast den 12 juni 2024.

Enligt investeringsavtalet förbinder sig Burlöv, Lomma, Lund och Malmö att låna ut medel till VA SYD för genomförandet av berörda anläggningsdelar, för programgemensamma kostnader samt för osäkerheter och risker respektive anläggningsdel medför. Investeringen beräknas uppgå till 17 500 miljoner kronor varav Malmö stads finansiella åtagande uppgår till 14 537 miljoner kronor. VA SYD:s lånekostnader belastar därefter VA-kollektivet i respektive kommun.

Kommunfullmäktige i respektive kommun har att godkänna investeringsavtalet i dess helhet i befintligt skick, utan tillägg eller justeringar. Tidplanen för genomförandet bedöms till tio år från förbundsfullmäktiges planerade beslut den 18 juni 2024.

Stadskontoret föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige godkänna investeringsavtalet gällande genomförandet av MAXIMA.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige godkänner i ärendet redovisat förslag till investeringsavtal avseende MAXIMA – en regional infrastruktursatsning med ett nytt gemensamt system för en hållbar och robust avloppsrening för kommunerna Burlöv, Lomma, Lund och Malmö.
2. Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att underteckna det redovisade investeringsavtalet.

3. Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att närmare följa MAXIMA-projektets genomförande i samråd med VA SYD.
4. Kommunfullmäktige godkänner en låneram för VA SYD:s projekt MAXIMA motsvarande 14 537 mnkr indexerat i januari 2024 års penningvärde.
5. Kommunfullmäktige godkänner utökning av Internbankens upplåningsram med 15 mdkr till totalt 40 mdkr och fastställer uppdaterat dokument ”Ramar för upplåning, borgen och utlåning”.
6. Kommunfullmäktige justerar paragrafen omedelbart.

Kommunstyrelsen föreslås för egen del besluta

1. Under förutsättning att kommunfullmäktige godkänner investeringsavtalet, att uppdra åt kommunstyrelsens ordförande Katrin Stjernfeldt Jammeh att för kommunen underteckna avtalet.

Beslutsunderlag

- Beslut KSAU 240318 § 116 Information om fortsatt process i ärendet: VA SYD - investeringsavtal avseende avloppsreningssystemet Maxima
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 240429 VA SYD Investeringsavtal avseende avloppsreningssystemet MAXIMA
- Tjänsteskrivelse om godkännande av investeringsavtal 20240402
- Investeringsavtal 20240312
- Bilaga 1 PM SYSTEMVAL MAXIMA 240124
- Bakgrundsbeskrivning inför beslut om investeringsavtal 20240312
- Utdrag ur protokoll Forbundsfullmäktige VA SYD 240326 § 5
- Protokoll Ägarnämnd VA SYD Malmö 240304
- Ramar för upplåning, borgen och utlåning
- Förbundsordning för VA SYD

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-03-18

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-04-29

Kommunstyrelsen 2024-05-07

Kommunfullmäktige 2024-05-23

Beslutet skickas till

VA SYD

Tekniska nämnden

Stadsbyggnadsnämnden

Miljönämnden

Lunds kommun
Lomma kommun
Burlövs kommun
Stadskontoret, Avdelningen bolag och kommunalförbund
Stadskontorets handläggare

Ärendet

Många av Sveriges VA-anläggningar byggdes under 1900-talets andra hälft. Befolkningsstillväxt och nya arbetstillfällen - särskilt i storstadsregionerna - förnyad lagstiftning och klimatförändringar har drivit på behoven av framtidsinvesteringar. På kort tid har sårbarhets- och säkerhetsfrågorna fått en alltmer framträdande roll och ställer särskilda krav på infrastrukturen och anläggningarna. VA-SYD har därför genomfört en satsning för att bygga ett nytt regionalt system för avloppsrening.

Samhällsnyttorna att modernisera och bygga ut VA-SYD:s system för avloppsrening har stor påverkan på samhället i sin helhet och bidrar till:

- Att trygga tillväxt och möta en växande befolkning i regionen.
- Att skydda våra vattenmiljöer där vi vill leva, bo och verka.
- Att återvinna energi och näringsämnen till samhället.
- Att stärka VA SYD och dess medlemskommuner för att klara av nödvändiga framtida investeringar.
- Att skapa ett robust och driftsäkert avloppssystem.

MAXIMA-projektet är en gemensam, regional lösning på en framtida hållbar och robust avloppsvattenrening. Sjölunda avloppsreningsverk utgör navet i ett utbyggt och moderniserat avloppsreningsystem och ska ta emot och behandla avloppsvatten från kommunerna Burlöv, Lomma, Lund och Malmö. Sjölunda kommer även att, som tidigare, rena avloppsvatten från tätorterna Bara och Klågerup i Svedala kommun och Hjärup i Staffanstorps kommun. Staffanstorps och Svedala kommuner är så kallade avtalskunder till VA SYD och omfattas inte av investeringsavtalet utan bär sina kostnader via överenskomna avtal.

VA SYD har tillsammans med berörda medlemskommuner tagit fram ett investeringsavtal avseende genomförande av MAXIMA. Genom avtalet kommer berörda medlemskommuner och VA SYD överens om principerna för kommunernas respektive finansieringsåtagande avseende investeringen för genomförande av MAXIMA. Avtalet är långsiktigt med stabila förutsättningar och klargör även principerna för hur drift- och kapitalkostnader ska fördelas på ett långsiktigt hållbart och rättvist sätt i enlighet med lagen om allmänna vattentjänster (LAV).

Avtalet innehåller utträdesbestämmelser som syftar till att säkerställa medlemskommunernas behov av avloppshantering till budgeterad investering eller bokfört värde för respektive VA-kollektiv och balansera den ekonomiska risk som i första hand Malmö stad tar genom att svara för finansieringen av anläggningsdelar som dimensioneras för att nyttjas av flera kommuner.

Investeringsavtalet grundas i förbundsordningens villkor för överenskommelser om finansiering av förbundets verksamhet. Rambudgeten fördelas enligt följande, tabell 1.

Tabell 1, Rambudget

MAXIMA	Miljoner kronor
Sjölunda avloppsreningsverk	7 675
Pumpstation Sjölunda	674
Avloppstunnel Söder	2 451
Mikrotunnlar Malmö	209
Avloppstunnel Norr	2 118
Anslutning Borgeby	126
Summa anläggningsdelar	13 253
Programstyrning	1 947
Total programkalkyl	15 200
Osäkerheter och risker, 15 %	2 300
Total investeringsbudget	17 500

Fördelning av finansiering

Kommunerna förbinder sig att låna ut medel för genomförande av respektive Anläggningsdel, för programgemensamma kostnader samt för osäkerheter och risker som belöper på respektive anläggningsdel enligt nedan tabell 2.

Av investeringsavtalet framgår det att kommunerna förbinder sig att svara för och fatta erforderliga beslut avseende finansiering av MAXIMA. För att säkerställa att Internbanken kan leverera utlåning i motsvarande omfattning som bolag och kommunalförbund har låneramar för; behöver Internbankens upplåningsram utökas. Nuvarande ram föreslås därför utökas från 25 mdkr till 40 mdkr. Dokumentet "Ramar för upplåning, borgen och utlåning 2024-05-23" är uppdaterat med projektets låneram och med Internbankens nya upplåningsram.

Tabell 2, Fördelning av anläggningar

Anläggningsdelar	Finansiär och verksamhetsområde
1. Sjölunda avloppsreningsverk	Malmö stad
2. Sjölunda pumpstation	Malmö stad
3. Avloppstunnel Norr	Lunds kommun

4. Avloppstunnel Söder	Malmö stad
5. Mikrotunnlar Malmö	Malmö stad
6. Anslutning Borgeby	Lomma kommun

Närmare om investeringen och finansieringsprincipen

Investeringsbudgeten för MAXIMA uppgår till 17 500 miljoner kronor i prisnivå januari 2024 och fördelas preliminärt enligt följande, tabell 3. Finansieringen innebär att upplåning sker genom kommunens försorg men innebär inte att respektive kommun ska ta den fulla kostnaden för finansieringen.

Tabell 3, Investeringsbudgeten

Anläggningsdelar	Budget (exkl. program-gemensamt, osäkerheter och risker)	Budget (inkl. program-gemensamt, osäkerheter och risker)	Finansiär
1. Sjölunda avloppsreningsverk	7 675	10 135	Malmö stad
2. Sjölunda pumpstation	674	890	Malmö stad
3. Avloppstunnel Norr	2 118	2 797	Lunds kommun
4. Avloppstunnel Söder	2 451	3 236	Malmö stad
5. Mikrotunnlar Malmö	209	276	Malmö stad
6. Anslutning Borgeby	126	166	Lomma kommun
Total investering	13 253	17 500	

Kostnaderna ska bäras av de som har nytta av anläggningarna. Bland annat kommer Sjölunda avloppsreningsverk och Sjölunda pumpstation att byggas med överkapacitet. Hur principer för kostnadsfördelning definieras och överenskommes beslutas inom förbundet, med utgångspunkt i lagen om allmänna vattentjänsters regler om vilka kostnader som får ligga till grund för en avgift. Kostnadsfördelningen börjar gälla i sin helhet först år 2035 eller då MAXIMA är färdigbyggt.

Ledning och styrning

MAXIMA:s projektstyrning utgår från VA SYD:s ordinarie verksamhetsstyrning. Inom ramen för Förbundsordningen beslutar VA SYD om anslutande styrande dokument. Förbundsstyrelsens delegationsordning utgör sådan kompletterande styrning. Dessa dokument behöver kompletteras för att skapa förutsättningar för en effektiv ekonomisk styrning av MAXIMA. Samtidigt innebär projektets storlek att det ställs stora krav på tydlighet, dialog och uppföljning för medlemskommunerna. Enligt förbundsordningen gäller följande:

- **Förbundsfullmäktige** beslutar om VA SYD:s investeringsbudget och har därutöver alltid utrymme för att fatta beslut vid enskilda investeringar av särskild betydelse.

- **Förbundsstyrelsen** fattar beslut om investeringar och beslutar om starttillstånd för projekt. Förbundsstyrelsen betraktas i övrigt som utförare och driftansvarig. Förbundsstyrelsens delegationsordning medger viss delegation till styrelsens delegation 1¹.
- **Ägarnämnderna** hanterar respektive kommuns investeringar och bereder ärenden om större investeringar, inklusive investeringsbudgeten. Ägarnämndernas inställning i dessa frågor ska sedan tydligt redogöras för styrelsen och fullmäktige, som sedan ska fatta beslut med hänsyn till ägarnämndernas inställning. Vid ägarnämnd Malmös möte den 4 mars år 2024 togs beslut att ställa sig bakom föreliggande förslag till investeringsavtal.

Under andra halvåret 2024 kommer förbundet att upprätta en slutlig investeringsbudget och styrande dokument för projektet såsom beslutsordning och principer för ekonomistyrning, som ger de beslutsfattande organen i VA SYD en effektiv styrning samt tillgodoser medlemskommunernas insyn och delaktighet. Förbundsfullmäktige förväntas fatta beslut om dessa dokument i november 2024. Planerad byggstart är fastställt till år 2027.

Påverkan på VA-taxan

Kostnaderna för investeringen betalas av respektive kommuns VA-kollektiv via VA-taxan. Lagstiftningen möjliggör tidigareläggning av taxehöjningar för beslutade nyinvesteringar. Förbundet kommer tillsammans med ägarnämnderna att planera för en så jämn taxeutveckling som möjligt fram till år 2035.

År 2024 uppgår VA-taxan för Malmös VA-kollektiv till 590 kronor per månad för en villa (Typhus A) och 393 kronor för en lägenhet (Typhus B). Om man tittar isolerat på kapitalkostnaderna för MAXIMA och dess påverkan på VA-taxan efter år 2035 innebär detta en ökning på cirka 43 % givet dagens prisnivå och befolkning. Beaktar man det faktum att befolkningen beräknas öka och fler är med och delar på kostnaden, blir taxeökningen avsevärt lägre och kan enligt beräkningar motsvara en ökning om cirka 20 %.

Ekonomiska konsekvenser för Malmö stad

För Malmö stad uppgår finansieringen/lånegarantin till 14 537 miljoner kronor indexerat i januari 2024 års penningvärde av den totala investeringen på 17 500 miljoner kronor. VA-SYD:s ekonomi för Malmö stad konsolideras i kommunkoncernens räkenskaper. Den ökade skuldsättning för VA SYD kommer att påverka de finansiella

---

¹ Delegation 1 är ett utskott och består av förbundsstyrelsens ordförande, vice ordförande och en utsedd ordinarie ledamot från förbundsstyrelsen samt två ersättare. Samtliga medlemskommuner är representerade i Delegation 1. Delegation 1 behandlar många av VA SYD:s övergripande ärenden, men inte verksamhetsstrategiska ärenden som ska avgöras av förbundsstyrelsen i sin helhet.

nyckeltalen för kommunkoncernen. En generellt ökad låneknot för koncernen kan på sikt påverka stadens kreditbetyg.

Stadskontorets synpunkter

Ett fungerande avloppsreningsystem är grundläggande för hälsan och en hållbar utveckling. I beredningen av Maxima-projektet har stadskontoret deltagit i utredningsarbetet med projektledarkompetens och ekonomisk samt juridisk expertis. I nästa steg då projektet övergår till ett genomförande är det viktigt att kunskap, dialog och samverkan tas till vara och vidareutvecklas i ett helhetsperspektiv mellan MAXIMA-projektet och ordinarie linjearbete i stadens organisation samt stadens budget- och uppföljningsprocess. När det gäller tidsaspekten för genomförandet kan stadens planeringsförutsättningar påverkas över de tio åren som genomförandet förväntas pågå. Frågor inom samhällsbyggnadsprocessen såsom exploatering, tillståndsprövning, markfrågor, hantering av schaktmassor, detaljplanefrågor, skyfallsplanering med mera medför behov av en nära och samordnad helhetssyn mellan stadens förvaltningar, bolag, kommunalförbund och VA-SYD. Förslaget innebär positiva konsekvenser för sysselsättningen då projektet kommer generera nya arbetstillfällen under genomförandeperioden och i driftorganisationen. Möjligheter att söka externa bidrag, exempelvis ur EU:s fonder och program och gröna obligationer bör prövas.

Stadskontoret föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att godkänna redovisat investeringsavtal gällande genomförande av MAXIMA-projektet.

Därtill föreslås kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att godkänna utökning av upplåningsram för internbanken med 15 mdkr till 40 mdkr i enlighet med bilagan "Ramar för upplåning, borgen och utlåning 2024-05-23" samt att bevilja låneram för MAXIMA-projektet motsvarande 14 537 mnkr indexerat i januari 2024 års penningvärde.

När det gäller ekonomistyrningen och redovisningen av MAXIMA-projektet är det viktigt att förtydliga att kostnader som varit i MAXIMA-projektet och framtida kostnader särredovisas delprojekt för delprojekt samt samordnat och sammanhållet.

Det föreslås att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att närmare följa MAXIMA-projektets genomförande i samråd med VA SYD.

Ansvariga

Henrik Loveby Avdelningschef
Magdalena Bondeson Sektionschef
Andreas Norbrant Stadsdirektör